

naših krajih. Ves čas po vojni se zavzema za ustanovitev muzeja delavskega gibanja in NOB na Jesenicah.

Na Jesenicah je bil rojen Rudi Šeligo, zdaj profesor za statistiko na Visoki šoli za organizacijo dela v Kranju.

Planinskih publicistov na Jesenicah skorajda mrgoli: Uroš Župančič, Janez Krušič, Maks Dimnik, Anton in Janko Blažej, Maks Médja, Ciril Praček, Mitja Košir, Janez Brojan st. iz Mojstrane, ki pa ga lahko mirno vštejemo v to vrsto, vsem na čelu pa Miha Potočnik, doma sicer z Belce. Brez njihovega dobrega, okusnega literarnega dela bi bilo zadnjih štirideset letnikov Planinskega vestnika precej siromašnih. Jaka Čop se je predstavil že z dvema samostojnima izdajama svojih čudovitih fotografskih posnetkov iz našega gorskega sveta.

Narobe bi bilo, če bi se ognil železarne, v kateri se zbira slovenska tehniška inteligenca. S svojimi znanstvenimi deli pomaga k živahnemu utripu našega železarstva. Naj omenim prof. dr. inž. Marina Gabrovska, ki so ga odlikovali s Kidričevo nagrado, in mag. inž. Petra Kunca, generalnega direktorja železarne.

O kulturnem deležu Jesenic bi se dalo še pisati. Mesto, stisnjeno med Mežaklo in Karavanke, je prispevalo zajetno žlenco v korito slovenske kulturne žlahtnosti. V vrsti poklicnih in srednjih šol, ki so zrasle tu po osvoboditvi, smo vzgojili nekaj generacij, od katerih posamezniki že krepko posegajo v javno umetniško, kulturno in politično življenje naše družbe. Med njimi, ki so oblikovali te mlade ljudi, je bil Slavko Smolej, mojster fotografije, avtor enkratne monografije Gorenjska v trpljenju, borbi in svobodi, direktor metalurške industrijske šole.

Jesenice živijo živahno kulturno življenje, ki ga velja omeniti ob Pohlinozem prijatelju in Kopitarjevem znancu Frančišku Herbitzu, Tonetu Čufarju in Mihju Klinarju, gredoč skozi ta kraj.

(Nadaljevanje v prihodnji številki)

Janez Svobljšak
Jesenice

Zapiski

Gradivo za slovensko narodnoosvobodilno pesništvo

Med zimskimi počitnicami sem našla v neki rokopisni pesmarici na Gornjem Seniku v Porabju 20 takih pesmi, ki bi lahko prišle v upoštevanje pri raziskavi SNOP.

Pesmi sta prepisovali dve sestri, 16-letna Bajzek Anna p. d. D'ágarska Anna in 18-letna Bajzek Teréz p. d. D'ágarska Treiza ok. l. 1946. Na Gornji Senik so hodili slovenski partizani iz Prekmurja. Iz hiše, kjer so se srečavali s Seničani, so se širile nekatere od teh pesmi. Peli in prepisovali so jih ob lupanju bučnega semena, česanju perja ipd.

Med pesmimi so tudi nekatere splošno znane, a prirejene porabskim razmeram. (Na

oknu glej obrazek bled, Počiva jezero v tihoti, Fanti mašerajo (se zbirajo), Domovina...)

Prav za Porabje sta značilni dve pesmi: Lubca lübezniva, ti si meni kriva in Tan daleč, tan daleč vu ruski goraj. V prvi pravi fant, da je ljubica kriva, da mora biti vojak. Naprej pa govori o vojaki, mučenikih na ruski fronti. V drugi pesmi zvemo, da je v ruskih gorah že vsak korak polit s krvjo. Spomladi tu nihče ne bo več oral. V tej dolini le »Bog cvetlice sadi«, ki bodo pognale korenine iz src padlih junakov. Zalivale jih pa bodo njihove solze. Te pesmi so v zvezi z boji madžarske armade, v kateri so služili tudi porabski Slovenci. Poleti 1942. leta je bila zadnja velika ofenziva Nemcev. V tej je sodelovalo

italijansko, romunsko in madžarsko vojaštvo. Na donski fronti je bila uničena druga madžarska armada.

Med gradivom je pesem, ki je nastala v koncentracijskem taborišču. (O, kako je dolga, dolga, dolga pot.) Jetnik pravi, da ga doma čakajo ljubica, mati in brata, toda okrog in okrog je gosta mreža in pred njo stoji stražar. Pesem se konča z osvoboditvijo. »K nam prišla je svoboda, i oprla vrata se / na to dolgo, dolgo, dolgo pot.«

Variante osmih pesmi so zapisane v zbirki Josipa Dravca, Glasbena folklorja Prekmurja, Ljubljana 1957. Večinoma so vojaške pesmi še iz prve svetovne vojne, ki so jih peli bodisi v taki obliki, bodisi v drugi svetovni vojni prilagojeno novim razmeram. (Fanti mašerajo, Travniki so si zeleni, Voda mi teče na ciglo, Sprtoletje blūzi ide, Kranci, Rovanci nad vojske so šli, Lepa naša domovina, Sunce gre za goro.) Med temi je celo pesem iz dobe fevdalizma, ko so fante za vojaško službo lovili. (Snoči sam vulovini bio.)

V ostalih ljubezenskih pesmih se dekle in fant poslavljata, ker gre fant na vojsko ali ker je že umrl v vojni. (Srečno, zbogom ljubica moja, Stoji, stoji eden beli grad, Po cest mi gre en mladi fant, Ne joči se luba draga ti zame, Dekla ide nutri v pün-grad.)

Spričo teh dvajsetih pesmi in drugih, ki jih je treba še odkriti, kaže vključiti v raziskovanje SNOP tudi Porabje na Madžarskem.

Marija Kozar-Mukič
študentka iz Porabja

Mednarodni simpozij ob stoletnici rojstva profesorja Rajka Nahtigala

V okviru XIII. seminarja slovenskega jezika, literature in kulture je Pedagoško-znanstvena enota za slovanske jezike in književnosti FF organizirala tridnevno znanstveno srečanje slovanskih jezikoslovcev, ki so osredotočili svoje prispevke na tematično AKTUALNI PROBLEMI SLOVANSKEGA JEZIKOSLOVJA S POSEBNIM OZIROM NA DELOVNO PODROČJE PROFESORJA NAHTIGALA. Konference, ki je bila na filozofski fakulteti od 30. junija do 3. julija 1977, se je s predavanji udeležilo deset domačih in šestnajst tujih strokovnjakov, štirje pa so svoje razprave poslali za objavo; vsa zasedanja so pritegnila šte-

vilno poslušalstvo, ki je zbrano spremljalo izvajanja predavateljev in razpravo o predavanjih. Skupno trideset prispevkov je zajelo domala vsa glavna območja Nahtigalovega raziskovanja (starocerkveno slovanščino, primerjalno slovansko slovnico, slovenščino in ruščino), seveda z osvetlitvami, ki jih je omogočil razvoj slovanskega jezikoslovja in filologije v zadnjih dveh, treh desetletjih. Pokazalo se je, da so rezultati Nahtigalovega široko zasnovanega jezikoslovnega dela še zelo živi in odmevni, marsikatero njegovo dognanje pa je svojo vrednost in pomen celo povečalo.

Ena od posebnih značilnosti srečanja je bila, da so prispevki kljub razmeroma svobodni izbiri teme delovali uglašeno in so nehoti ustvarili pravo tovariško in tvorno atmosfero, ki je preko Nahtigalove jezikoslovne osebnosti družila navzoče in spodbujala k nadaljnjemu delu in iskanju.

V kratkem poročilu ni mogoče toliko prispevkov vsebinsko globlje označiti, pregledali bomo samo teme tridnevnega programa. Po slovesnem začetku simpozija, ki ga je pozdravilo več zastopnikov znanstvenih in kulturnih ustanov ter društev, in ki je izzvenel kot dostojna univerzitetna in fakultetna oddolžitev prvemu dekanu filozofske fakultete in enemu prvih rektorjev slovenske univerze, je F. Jakopin za uvod predstavil krog Nahtigalovih korespondentov od 1901 do 1958, ki so bili jezikoslovci in posredno osvetljujejo Nahtigalovo znanstveno pot od študentskih let na Dunaju in v Rusiji do njegovih zadnjih delovnih dni. F. Bezljaj je predaval o razmerju med starocerkveno slovanščino in slovenščino, kakor se kaže v luči nekaterih novih etimologij; A. Isačenko (Celovec) si je izbral temo o vlogi slovenskega jezika pri obdelavi zgodovine ruskega jezika 16. in 17. stoletja; gre namreč za Herbersteinove zapise živih ruskih izrazov, katerih pravo podobo je avtor izluščil šele s tenkočutnim jezikovnim pretresom slovenskega »filtra«. V gornji lužiški srbsčini je H. Schuster-Sewc (Leipzig) analiziral pomen obrobnih slovanskih jezikov za slovansko jezikoslovje; nanizal je tudi nekatere skupne poteze lužiških in slovenskega jezika. Najnovejšo razlago lužiških in slovenskih dvojninskih glagolskih oblik je prispeval F. Mareš (Dunaj), ki je bil tudi eden najbolj aktivnih razpravljalcev zlasti o vprašanih starocerkvene slovanščine in primerjalne slovnice. J. Toporišič je obravnaval slovensko imensko oblikoslovje glede na de-